

Jak trzeba wspierać osoby ze złożonymi potrzebami w komunikowaniu się

Opracowanie w tekście łatwym do czytania
i zrozumienia dokumentu

**System wsparcia osób o złożonych potrzebach
w komunikowaniu się wymagających
wspomagających i alternatywnych
metod komunikacji (AAC i ETR)**

Autorka opracowania: Dorota Tomaszewska

Konsultacja: Joanna Hajduk, Katarzyna Gołąb

Warszawa, grudzień 2023 rok

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Spis treści

Wstęp.....	2
Kim są osoby ze złożonymi potrzebami w komunikowaniu się	3
Prawa osób ze złożonymi potrzebami	4
Jak wspierać osoby ze złożonymi potrzebami	4
Kto powinien wspierać osoby ze złożonymi potrzebami	6
Co trzeba zrobić w Polsce żeby osoby ze złożonymi potrzebami mogły żyć niezależnie	9
Co robią specjaliści w różnych miejscach wsparcia osób ze złożonymi potrzebami	10

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Wstęp

Pracownicy projektu **Aktywni niepełnosprawni** przygotowali ważny dokument.

Nazywa się **System wsparcia osób o złożonych potrzebach w komunikowaniu się wymagających wspomagających i alternatywnych metod komunikacji (AAC i ETR).**

AAC są to różne sposoby komunikowania się z osobą dla której mówienie jest trudne.

ETR jest to tekst łatwy, z wyjaśnieniem trudnych słów.

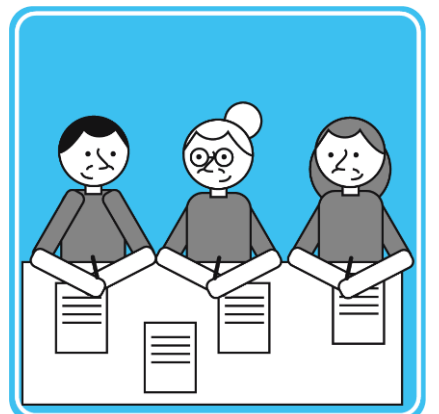
W dokumencie są informacje o osobach ze złożonymi potrzebami w komunikowaniu się, w skrócie **osobach ze złożonymi potrzebami:**

- kim są osoby ze złożonymi potrzebami
- o prawach tych osób
- jak wspierać te osoby.

W dokumencie są informacje

- kto powinien wspierać osoby ze złożonymi potrzebami
- co trzeba zrobić w Polsce żeby osoby ze złożonymi potrzebami mogły żyć niezależnie.

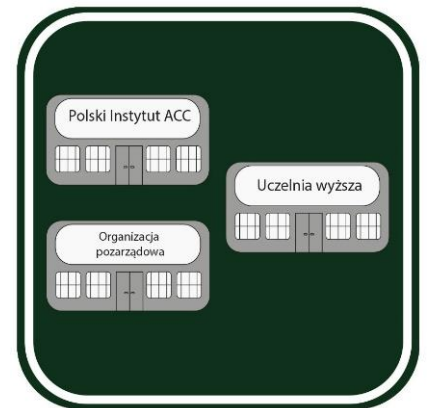

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

W dokumencie są informacje o nowych miejscach wsparcia osób ze złożonymi potrzebami.

Miejsca te nazywają się:

- Polski Instytut AAC
- Regionalny Ośrodek AAC, w skrócie ROAAC
- Lokalny Zespoły AAC, w skrócie LoZAAC.

Kim są osoby ze złożonymi potrzebami

Osoby ze złożonymi potrzebami mają różne trudności w rozmowie z inną osobą:

Na przykład:

- mówią niewyraźnie i cicho
- pokazują co chcą, a nie mówią
- używają tabletu żeby pokazać czego chcą.

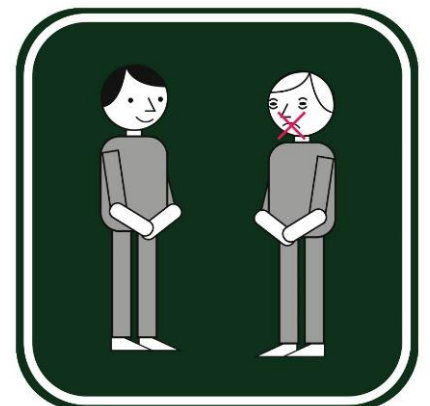

Czasami w ogóle nie mówią.

Pokazują rękami co chcą, czego potrzebują.

Z powodu tych trudności osoby ze złożonymi potrzebami:

- nie mogą powiedzieć czego potrzebują
- nie proszą o pomoc
- nie potrafią odmawiać
- nie mówią co czują.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Prawa osób ze złożonymi potrzebami

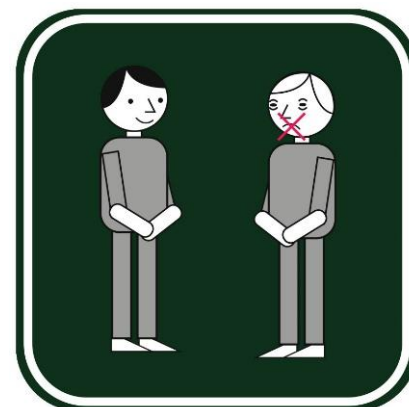
Osoby ze złożonymi potrzebami mają takie same prawa jak inni obywatele.

W **Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami** są prawa, które są bardzo ważne dla tych osób.

Na przykład osoby mają prawo:

- do wsparcia w podjęciu decyzji
- prosić i mówić swoje zdanie
- wybierać to co chcą
- porozumiewać się z szacunkiem, tak jak osoba potrafi
- dostawać zrozumiałe informacje.

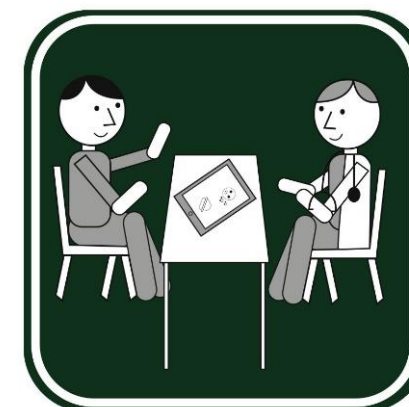

Jak wspierać osoby ze złożonymi potrzebami

Dzieci i dorośli ze złożonymi potrzebami potrzebują odpowiedniego wsparcia.

Na przykład potrzebują:

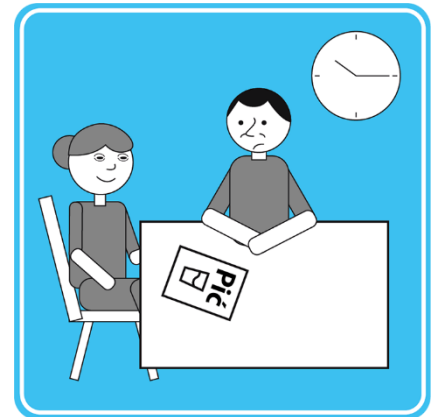
- wsparcia specjalistów AAC.
Specjalista AAC przygotowuje dla każdej osoby własny sposób komunikacji.
- dostosowanych informacji w urzędach i w różnych miejscach. Na przykład w przychodni, urzędzie, szpitalu.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Osoby te potrzebują różnych pomocy do porozumiewania się. Na przykład:

- obrazków
- tekstu łatwego do czytania
- programu komputerowego
- tabletu.

Osoby ze złożonymi potrzebami potrzebują zajęć i szkoleń jak być niezależnym.

Potrzebują zajęć o self-advokaturze.

Self-advokatura to sposób zachowania się i mówienie o sobie.

Na osoby które chodzą na takie zajęcia mówimy **self-advokaci**.

Self-advokaci uczą się na zajęciach:

- mówić o swoich prawach
- mówić o swoich potrzebach
- mówić jak chcą być traktowani
- dbać o swoje sprawy.

Spotykają się z ważnymi osobami.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Ludzie z otoczenia powinni nauczyć się wspierać osoby ze złożonymi potrzebami.

Dzięki wsparciu osoba może:

- przekazać swoją decyzję
- zrobić zakupy w sklepie
- nawiązywać kontakty z ludźmi.

Osoba ma wpływ na swoje życie.

Z odpowiednim wsparciem będzie korzystała ze wszystkich swoich praw.

Kto powinien wspierać osoby ze złożonymi potrzebami

W projekcie specjaliści napisali jaki ma być

System wsparcia osób ze złożonymi potrzebami w komunikowaniu się.

Powstały **standardy usług AAC.**

Standardy określają kto może wspierać osoby ze złożonymi potrzebami.

Takimi osobami są **specjaliści AAC.**

Każdy specjalista AAC musi szanować osoby ze złożonymi potrzebami.

Musi wiedzieć jakie potrzeby i trudności mają te osoby.

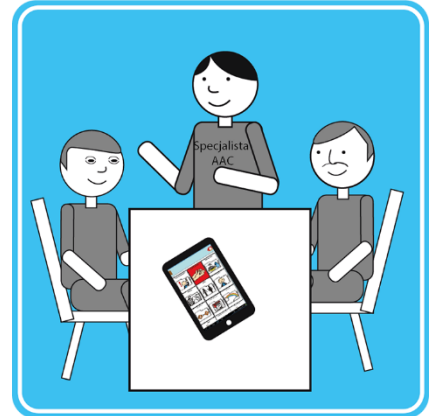

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Specjalista AAC musi znać materiały i programy komputerowe do komunikowania się.

Specjalista AAC powinien wiedzieć jak:

- sprawdzić potrzeby osoby
- ustalić jakie umiejętności będą wspierane
- dobrać odpowiedni sprzęt wspierający
- przygotować pomoce do porozumiewania się
- współpracować z rodziną tej osoby.

Żeby system wsparcia działał dobrze w Polsce powinny powstać nowe zawody:

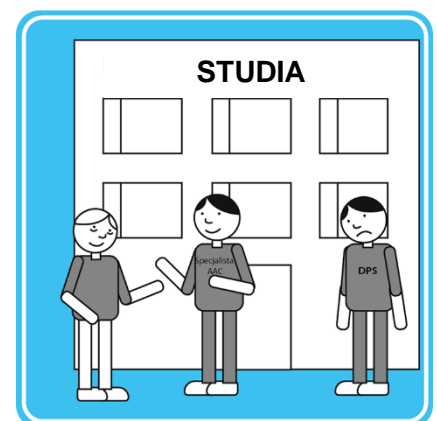
- specjalista AAC
- specjalista technologii wspomagającej
- inżynier rehabilitacji.

Studenci mogliby uczyć się tych zawodów na różnych uczelniach.

Specjaliści AAC muszą być dobrze wyszkoleni i przygotowani do pracy.

Każdy specjalista AAC powinien skończyć odpowiednie studia lub szkolenia.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

W czasie studiów powinny być zajęcia o AAC.
Potem specjalista powinien 5 lat pracować z osobami ze złożonymi potrzebami.
Dostanie wtedy certyfikat specjalisty AAC.
Dzięki temu osoba ze złożonymi potrzebami łatwo sprawdzi jego umiejętności.

Specjalista AAC powinien uczestniczyć w różnych szkoleniach i konferencjach.
W ten sposób będzie miał najnowsze informacje jak wspierać osoby ze złożonymi potrzebami.

Szczegółowe informacje o umiejętnościach specjalisty AAC są w dokumencie o nazwie **System wsparcia osób o złożonych potrzebach w komunikowaniu się wymagających wspomagających i alternatywnych metod komunikacji (AAC).**

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Co trzeba zrobić w Polsce żeby osoby ze złożonymi potrzebami mogły żyć niezależnie

W Polsce trzeba przygotować nowe miejsca wsparcia dla osób ze złożonymi potrzebami w komunikowaniu się.

Te osoby i ich rodzina powinni dostać wsparcie jak najbliżej miejsca zamieszkania.

Takie wsparcie powinna udzielać na przykład szkoła lub przychodnia zdrowia.

Szkoła, przychodnia i inne miejsca powinny być dostosowane do potrzeb osób ze złożonymi potrzebami.

Nauczyciele, lekarze i inni ludzie powinni komunikować się z osobą w taki sposób jak ona tego potrzebuje.

Państwo powinno:

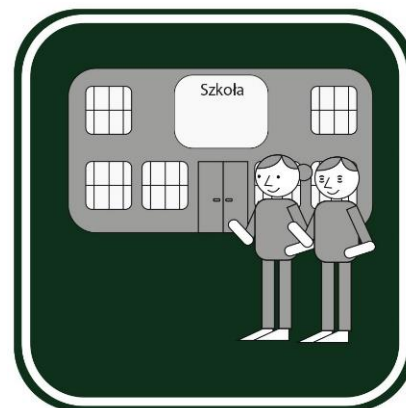
- zorganizować odpowiedni system wsparcia dla wszystkich osób ze złożonymi potrzebami
- przygotować odpowiednie ustawy
- przygotować pieniądze na wsparcie
- informować obywateli o potrzebach osób ze złożonymi potrzebami.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

System wsparcia powinien składać się z:

- placówki wspierającej osobę ze złożonymi potrzebami.
Na przykład: szkoła, przychodnia, ośrodek pomocy społecznej
- Lokalnego Zespołu AAC
- Regionalnego Ośrodka AAC
- Polskiego Instytutu AAC i ETR.

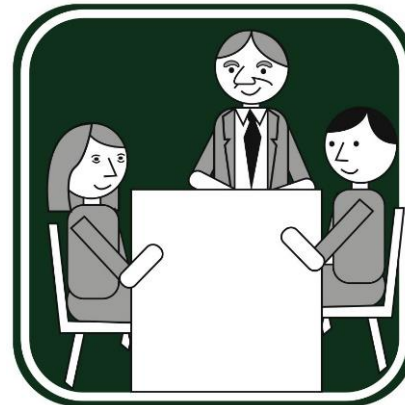

Co robią specjaliści w różnych miejscach wsparcia osób ze złożonymi potrzebami

W Lokalnym Zespole AAC, w skrócie **LoZAAC** specjaliści sprawdzą kto może wspierać osobę ze złożonymi potrzebami.

Na przykład rodzina, nauczyciele lub terapeuci.

Na osoby wspierające mówi się **partnerzy komunikacyjni**.

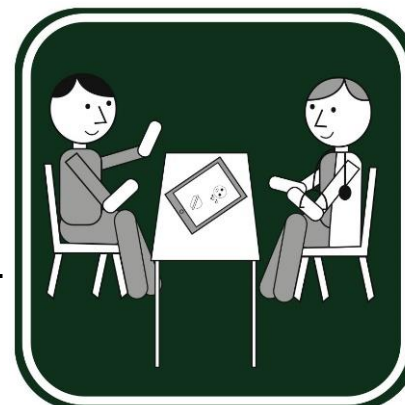

Specjalista zaproponuje osobie różne sposoby i sprzęt do komunikowania się.

Nauczy ją jak korzystać z tego sprzętu.

Ustalą co osoba chce zmienić w komunikowaniu się.

Ustalą jakie ma cele. Potem sprawdzi czy udało się osiągnąć te cele.

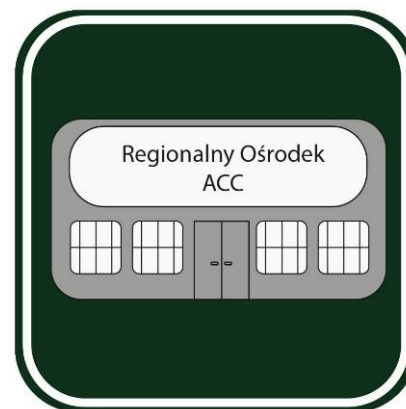

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Regionalny Ośrodek AAC, w skrócie **ROAAC** będzie działał w każdym województwie.

Specjaliści **ROAAC** sprawdzają:

- jakie wsparcie mają osoby ze złożonymi potrzebami
- pomogą pracownikom lokalnych ośrodków
- wypożyczą sprzęt do komunikacji
- przygotowują informacje dla mieszkańców o **komunikacji AAC**.

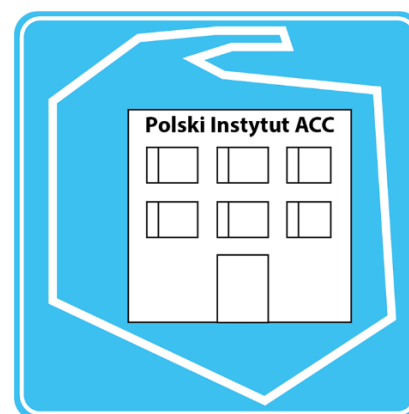
Komunikacja AAC to komunikacja wspomagająca i alternatywna. Na przykład obrazki lub symbole.

Dzięki niej osoby które mają problem z mową mogą porozumieć się z innymi ludźmi.

Polski Instytut AAC i ETR będzie nowym urzędem w Warszawie. W Instytucie specjaliści będą współpracować z uczelniami. Będą razem badać:

- czy w Polsce jest dobre wsparcie dla osób ze złożonymi potrzebami
- czy sposoby wspierania są dobrze dobierane dla każdej osoby
- czy komunikacja i teksty łatwe do czytania są dobrze przygotowane.

ETR to skrót nazwy tekstu łatwego do czytania i zrozumienia. Czytają go osoby z niepełnosprawnością intelektualną.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Bardzo ważnym zadaniem dla specjalistów z Polskiego Instytut AAC i ETR jest wspieranie instytucji i urzędów, żeby dokumenty były dostępne dla osób z niepełnosprawnościami. To znaczy, żeby teksty łatwe do czytania były sprawdzane przez osoby z niepełnosprawnościami.

Państwo powinno:

- zorganizować odpowiedni system wsparcia dla wszystkich osób ze złożonymi potrzebami
- informować mieszkańców o ich potrzebach
- przygotować odpowiednie ustawy
- planować pieniądze na wsparcie.

Państwo powinno też przygotować **standardy usług AAC**.

Powinno ustalić jak ma wyglądać wsparcie dla osób ze złożonymi potrzebami w całym kraju.

Na przykład trzeba ustalić:

- kto może mieć usługi AAC
- w jakich miejscach są prowadzone usługi
- jaki sprzęt można wypożyczyć dla osoby ze złożonymi potrzebami w komunikowaniu się.

